

I. Předmět a cíle evaluace

Vědecká rada se na svém 1. zasedání dne 12. června 2013 usnesla, že hodlá bez zbytečného odkladu provést nejprve předběžnou (tzv. malou), později pak i plnohodnotnou a převážně externě organizovanou (tzv. velkou) evaluaci odborné činnosti Ústavu.¹ Na stejném zasedání založila Vědecká rada několik svých interních pracovních skupin, které se měly již během letních měsíců zapojit do malé evaluace.² Náležitostmi a termínem velké evaluace se zde předložená zpráva nezabývá. Na její přípravě je Vědecká rada ochotna se podílet, nicméně rozhodnutí o jejich parametrech a termínu konání je věcí vedení, popřípadě Rady Ústavu.

Je důležité podotknout, že předběžná evaluace se vztahovala na současnou, nikoliv na celkovou činnost Ústavu od roku jeho zřízení (2008). Některým jevům, které se sice původně v rámci činnosti Ústavu vyskytovaly, ale v posledních letech byly odstraněny, není proto v této zprávě věnována pozornost. Vedle základního zmapování současného stavu odborné činnosti Ústavu, včetně jeho pozitiv i negativ, sledovala provedená předběžná evaluace cíl formulovat pro ústavní vedení konkrétní doporučení, a to zejména s ohledem na nutnou přípravu Plánu činnosti na rok 2014. Jádrem uskutečněné evaluace bylo proto hodnocení všech probíhajících výzkumných, dokumentačních a vzdělávacích projektů, jimž jsou věnovány kapitoly IV. a V. této zprávy.

Vědecká rada si je vědoma toho, že ne celá odborně relevantní činnost Ústavu probíhá v rámci projektů. Proto přijala své výše uvedené usnesení, že na evaluaci se budou podílet všechny její interní pracovní skupiny, z čehož vyplývá, že hodnoceny byly i úseky a aspekty jako digitalizace a zpřístupnění archiválií, kvalifikace zaměstnanců, mezinárodní spolupráce a vydavatelská činnost Ústavu. I zde přináší zpráva stručné shrnutí zjištěného stavu a doporučení konkrétních opatření pro další zlepšení úrovně těchto agend.

Nemělo by být zamlčováno, že některé integrální součásti ústavní činnosti, které mají nepochybně svoji relevanci pro odbornou činnost, nebyly v rámci evaluace zkoumány ve svém celku – např. pořádání výstav, přednášek pro veřejnost a odborných konferencí a seminářů. Co se týče projektů, nebyly předmětem evaluace nově navržené projekty, které mají být zahájeny během roku 2014. Tyto projekty, jejichž koncepce byly předloženy převážně teprve v říjnu 2013, jsou posuzovány mimo evaluace prostřednictvím písemných posudků členů Vědecké rady.

Dále si je Vědecká rada vědoma, že zákonem dané úkoly Ústavu – a jemu podřízeného Archivu bezpečnostních složek (dále jen Archiv, ABS) – jsou značně široké a zejména v oblasti správní agendy (včetně např. přípravy odborných stanovisek k žádostem o uznání účasti na protikomunistickém odboji a odporu, provedení lustrace a poskytnutí informací řadě jiných státních orgánů České republiky) přesahují okruhy, kterým bude v této zprávě věnována pozornost. Zde vyslovené závěry tedy nemohou sloužit jako dostatečné východisko pro celkové posouzení činnosti Ústavu.

¹ Zápis z 1., ustavujícího jednání Vědecké rady Ústavu pro studium totalitních režimů, bod 6), s. 4; tamtéž, bod 7) a 8), s. 5–6.

² Tamtéž, bod 7) a 8), s. 4–6.